

Інформація
про стан сільськогосподарських рослин та агротехнічні заходи їх
виращування в північно–східному регіоні
на 08 липня 2026 року

На кінець першої декади липня місяця спостерігалось незначне похолодання.

Середньодобова температура повітря становила 22,0⁰С, що на 2,3⁰С вище за багаторічний показник. Максимальна температура повітря в ці дні становила 33,0⁰С (3.07), мінімальна 13,0⁰С (6.07). На поверхні ґрунту середньодобова температура була 24⁰С, максимальна 64⁰С (2.07), мінімальна 12⁰С (6,7.07). Опадів за цей час випало 16,9мм. Вітер переважав північно західний 4-5 м/с.

Середня температура ґрунту на глибині 5см становила 22,7⁰С, на глибині 40 см – 20,0⁰С.

Запаси вологи в ґрунті за даними Інституту сільського господарства Північного Сходу на 08 липня 2026 року в горизонті 0-20 см становили 23,2 мм, в шарі 0-50 см – 60,6 мм, а в метровому горизонті – 123,9 мм.

ОЗИМІ ЗЕРНОВІ. Посіви озимих культур перебувають у задовільному стані. У пшениці озимої триває фаза дозрівання. В залежності від строку сівби рослини проходять період тістової та воскової стиглості, що за всесвітньою шкалою фаз росту і розвитку рослин відповідає (ВВСН 85-87).

На сьогоднішній день вологість зерна пшениці озимої, в залежності від сорту, складає від 23,5 до 44,5%.

Ячмінь озимий ранніх та оптимальних строків сівби (20 вересня-01 жовтня) перебуває в повній стиглості з вологістю зерна 16,0-18,0%.

Запаси вологи в ґрунті під пшеницею озимою за даними Інституту сільського господарства Північного Сходу в орному та пів-метровому горизонті незадовільні і складають відповідно 15,3 та 26,7 мм. У метровому горизонті останні дуже низькі – 41,6 мм.

На насінницьких посівах слід проводити сортову та видову прополки.

Доцільно приділити увагу збиральній техніці. Підготувати зерноочисні машини та складські приміщення для доробки та зберігання зерна.

ЯРІ ЗЕРНОВІ. На більшості площ посіяних в ранні і оптимальні строки у рослин ячменю ярого, пшениці ярої та вівса триває фаза наливу зернівки. Основним на сьогодні на посівах даних культур є спостереження за наявністю шкідників та хвороб. Фітосанітарний стан посівів потребує постійного моніторингу.

КУКУРУДЗА. На більшості площ рослини кукурудзи перебувають у фазі викидання волоті. У цей період зростає ризик пошкодження рослин комплексом шкідників, насамперед стебловим (кукурудзяним) метеликом та іншими фітофагами, що може призвести до істотного зниження врожайності та погіршення фітосанітарного стану посівів.

Ефективним біологічним заходом обмеження чисельності лускокрилих шкідників є випуск трихограми, який проводять відповідно до строків відкладання яєць шкідниками та їх чисельності.

За перевищення економічних порогів шкодочинності рекомендується проводити інсектицидний захист посівів препаратами, дозволеними до використання в Україні згідно з чинним «Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні». Для цього можуть застосовуватися препарати на основі комбінацій діючих речовин хлорпірифос + циперметрин, клотіанідин + лямбда-цигалотрин та інших інсектицидів, зареєстрованих для захисту кукурудзи, з дотриманням регламентів їх застосування та рекомендованих норм витрати.

Під час формування системи захисту кукурудзи необхідно враховувати, що своєчасне обмеження чисельності шкідників упродовж вегетації зменшує механічні пошкодження рослин, через які проникають збудники хвороб, що, своєю чергою, сприяє зниженню розвитку інфекційних захворювань і збереженню продуктивності посівів.

СОЯ. Залежно від строків сівби та сортових особливостей рослини сої перебувають у фазах бутонізації – цвітіння. Саме цей період є одним із найбільш відповідальних у розвитку культури, оскільки відбувається закладання основ майбутньої врожайності та різко зростає потреба рослин в елементах живлення.

Для забезпечення оптимального перебігу фізіологічних процесів доцільним є проведення позакореневого підживлення карбамідом у нормі 4–6 кг/га у поєднанні з комплексними мікродобривами. Таке підживлення сприяє активізації фотосинтетичної діяльності, стимулює ріст і розвиток рослин, підвищує їхню стійкість до несприятливих погодних і ґрунтових умов, запобігає проявам дефіциту елементів живлення (хлорозам, некрозам), а також покращує засвоєння поживних речовин із ґрунту завдяки активнішому розвитку кореневої системи. Застосування цих заходів дає змогу підтримати рослини у критичний період розвитку та сприяє реалізації їхнього продуктивного потенціалу.

У цей час необхідно посилити моніторинг фітосанітарного стану посівів, приділяючи особливу увагу появі та поширенню павутинного кліща, соєвої й акацієвої вогнівок, чортополохівки та попелиць. За чисельності шкідників, що перевищує економічний поріг шкодочинності, рекомендовано застосовувати інсектициди, дозволені до використання відповідно до чинного **«Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні»**.

Інтенсивне наростання вегетативної маси та підвищена вологість повітря створюють сприятливі умови для розвитку комплексу грибних хвороб, серед яких найбільш поширеними є біла гниль, септоріоз, церкоспороз і пероноспороз. Ураження цими хворобами може призвести до передчасного відмирання листкового апарату, погіршення процесів формування бобів та зниження якості насіння. З метою запобігання їх поширенню слід регулярно проводити обстеження посівів, а за перших ознак ураження або за сприятливих для розвитку патогенів умов застосовувати фунгіциди, дозволені **«Переліком пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні»**, зокрема препарати на основі азоксистробіну, піраклостробіну, епоксиконазолу та інших діючих речовин, рекомендованих для захисту рослин сої.

ГОРОХ. Рослини гороху перебувають у фазі початку господарської стиглості (початку дозрівання). У цей період фунгіцидні обробки, як правило, вже є недоцільними, оскільки основний урожай сформований і їх економічна ефективність є низькою. Інсектицидний захист проти горохової зернівки,

попелиць і трипсів проводять лише у разі перевищення економічного порогу шкодочинності та за умови дотримання регламентованого строку очікування до збирання врожаю.

Основними заходами у фазі початку дозрівання є моніторинг фітосанітарного стану посівів, оцінка ступеня досягання рослин, визначення доцільності проведення десикації та підготовка до збирання врожаю.

За наявності значної забур'яненості посівів або нерівномірного досягання рослин доцільним є проведення десикації препаратами, дозволеними до застосування відповідно до чинного Переліку пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. Десикацію рекомендується проводити за вологості насіння не більше 30 % і побурінні 70–75 % бобів. Залежно від реєстрації препарату можуть застосовуватися десиканти на основі диквату, гліфосату або інших дозволених діючих речовин. Використання препаратів здійснюють виключно відповідно до чинного регламенту їх застосування та рекомендованих норм витрати.

За відповідної реєстрації можливе використання препарату на основі диквату у нормі 2,0 л/га в суміші з аміачною селітрою (10 кг/га) за 7–10 діб до прямого комбайнування. Десикація забезпечує припинення вегетації рослин, прискорює підсихання вегетативної маси та вирівнює досягання рослин. На забур'янених площах доцільним може бути застосування гербіцидів суцільної дії для підсушування рослин і знищення багаторічних бур'янів, зокрема пирію повзучого, за умови їх реєстрації для відповідного способу застосування.

Пряме комбайнування рекомендується проводити на чистих від бур'янів, неполегких посівах за вологості зерна 15–17 %.

Після очищення зерна визначають ступінь його заселеності гороховою зернівкою (*Bruchus pisorum* L.). Якщо чисельність живих жуків перевищує 10 екземплярів на 1 кг, товарне зерно та насіннєвий матеріал підлягають фумігації препаратами на основі фосфіду алюмінію відповідно до чинних регламентів застосування та вимог безпеки.

ГРЕЧКА. Рослини гречки знаходяться в фенологічній фазі цвітіння-плодоутворення. Зерно, яке сформувалося, знаходиться у фазі молочної стиглості.

Основну увагу слід звертати на повніше використання пасік для запилення гречки, з розрахунку не менш, як 2 бджолосім'ї на га посіву. Гектар гречки може дати до 50-60 кг меду, а бджолосім'я може зібрати за період її цвітіння до 30 кг меду, і такої кількості бджіл на гектар буде достатньо.

Період масового цвітіння гречки залежно від групи стиглості сортів триває 30-40 днів. Кожний день розпускається 3-5% квіток, які звичайно відцвітають за 1 день. Таким чином бджоли відіграють значну роль в підвищенні врожаю зерна гречки. На даний період стан посівів гречки задовільний.

ПРОСО. Рослини проса знаходяться у фенологічній фазі – викидання волоті. Слід зазначити, необхідно спостерігати за появою шкідників (трипси, стеблові метелики). В початковий період масової появи зазначених шкідників, необхідно обробити поля проса інсектицидами. В даний період стан посіву проса задовільний.

Заступник директора з наукової роботи

ІСГ ПС НААН

Микола СОБКО